

Sygn. akt V CSK 600/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szulc

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku T. S.A. z siedzibą w [...]
przy uczestnictwie [...]
o zasiedzenie służebności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 14 września 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w [...]
z dnia 21 czerwca 2016 r.,

**odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej
rozstrzygnięcia zawartego w punkcie pierwszym zaskarżonego
postanowienia, a w pozostałej części skargę kasacyjną oddala.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca T. Spółka Akcyjna z siedzibą w [...] Oddział w [...] domagał się stwierdzenia, że Skarb Państwa *statio fisci* Zakład Energetyczny [...], z dniem 1 stycznia 1975 r. nabył przez zasiedzenie służebność gruntową polegającą na nieodpłatnym korzystaniu z części nieruchomości obciążonej zabudowaną linią wysokiego napięcia 110 kV relacji A. – C. oznaczonej jako działki numer 119/21, 119/22, 119/23 położonej w [...] przy ul. S., dla której Sąd Rejonowy w [...] IX Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą [...], polegającą na posadowieniu urządzeń przesyłowych, eksploatacji i obsługi tych urządzeń i całodobowym korzystaniu z tej części nieruchomości w zakresie niezbędnym od przesyłania energii elektrycznej, usuwania awarii, wykonywania konserwacji, remontów i wymiany urządzeń elektroenergetycznych - na rzecz każdego właściciela nieruchomości władnącej zabudowaną urządzeniami przesyłowymi w postaci budynku rozdzielni i nastawni, oznaczonej jako działka 6/2, położonej w [...] przy ul. W. 293/297, dla której Sąd Rejonowy w [...], IX Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą [...], ewentualnie o stwierdzenie zasiedzenia na rzecz E. S.A. w [...] z dniem 1 lutego 2009 r. Domagał się nadto stwierdzenia, że E. S.A. w [...] z dniem 1 lutego 2009 r. nabyła przez zasiedzenie służebności gruntowe o takiej samej treści, dotyczące urządzeń zlokalizowanych na tej samej nieruchomości obciążonej, wchodzących w skład linii wysokiego napięcia 110 kV relacji A. – R. oraz linii wysokiego napięcia 110 kV relacji A. - K.

Postanowieniem z 17 lutego 2016 r. Sąd Rejonowy w [...] stwierdził, że E. S.A. w [...] nabyła z dniem 1 lutego 2009 r. przez zasiedzenie służebność gruntową polegającą na nieodpłatnym korzystaniu z części nieruchomości oznaczonej jako działka numer 119/21, zabudowanej częścią linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV relacji A. – R., przebiegającą po pasie gruntu o powierzchni 0,0099 ha, wyznaczonym punktami numer 68-69-70-1034-71, przedstawionymi na mapie sporządzonej przez biegłego sądowego H. K., wpisanej do ewidencji Grodzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w [...] w dniu 12 czerwca 2015 roku za nr ewid. P.2464.2015.1312, niezbędną do eksploatacji i obsługi tych urządzeń i całodobowym korzystaniu z tej części nieruchomości w zakresie niezbędnym do

przesyłania energii elektrycznej, usuwania awarii, wykonywania konserwacji, remontów i wymiany urządzeń elektroenergetycznych - na rzecz każdego z właścicieli nieruchomości władnącej zabudowanej urządzeniami przesyłowymi w postaci budynku nastawni i rozdzielni, oznaczonej jako działka numer 6/2 (KW [...]). W pozostałej części wniosek został oddalony.

W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy ustalił, że uczestnicy postępowania [...], są w równych częściach współwłaścicielami nieruchomości położonej w [...], przy ul. S., oznaczonej jako działki numer 119/16, 119/17, 119/18, 119/20, 119/21, 119/22, 119/23 o łącznej powierzchni 0,3929 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w [...] IX Wydziale Ksiąg Wieczystych urządzona jest księga wieczysta numer [...]. Własność nieruchomości nabyli na podstawie decyzji Urzędu Rejonowego w [...] z dnia 15 grudnia 1994 r. nr GKG.IV.7221-2-49/91/94, o przywróceniu prawa własności, której ich rodzice zostali pozbawieni decyzją Prezydenta Miasta [...] z 19 listopada 1980 r. W obszarze trzech należących obecnie do uczestników działek, to jest: nr 119/21, nr 119/22 i nr 119/23, przebiegają trzy napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV relacji [...]. W zachodniej granicy działek numer 119/22 i 119/23 zlokalizowana jest część słupa kratowego podtrzymującego linię WN 110 kV A. – K., biegnącą wzdłuż ul. Sosabowskiego. Dalej, w kierunku północ - południe przez działkę nr 119/21 przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV relacji A.- C. i równolegle do niej linia wysokiego napięcia 110 kV relacji A. - R. Słupy trakcyjne podtrzymujące linie zlokalizowane są na działkach nieobjętych wnioskiem. Urządzenia przesyłowe w postaci linii WN 110 kV relacji A.-R. w obszarze działki 119/21 zajmują powierzchnię 0,0099 ha wyznaczoną punktami numer 68-69-70-1034-71 na mapie bieglej. W obszarze działki 119/21 przebiegają nadto urządzenia przesyłowe w postaci linii WN relacji A.- C. zajmującej pas gruntu o powierzchni 0,0092 ha przedstawiony na mapie i oznaczony punktami numer 64-65-66-67. Co do linii relacji A.- K., jest to teren zajęty pod część słupa trakcyjnego znajdującego się na działce nr 119/22 o powierzchni 0,0006 ha, oznaczoną na mapie punktami numer 72-73-74-1075, a teren zajęty pod część słupa trakcyjnego na działce nr 119/23 ma powierzchnię 0,0014 ha i na mapie został oznaczony punktami numer 1075-75-76-74. Poza elementami słupów, przez działkę nr 119/23 przebiega linia relacji A.-

K., która zajmuje obszar o powierzchni 0,0034 ha, oznaczony na mapie punktami numer 60-61-62-63.

Linie relacji A.-R. biegnącą nad działką nr 119/21, a stanowiącą inwestycję Zakładu Energetycznego [...], wybudował w 1972 roku Zakład Budowy Sieci Elektrycznych [...], jej odbioru technicznego dokonano 15 grudnia 1972 r. Prace wykonano na podstawie decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w [...] z dnia 21 lipca 1972 r., wydanej na podstawie art. 35 i 36 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Trasa linii biegnąca nad działką 119/21 nie uległa zmianie od daty posadowienia.

Linia relacji A.- C., także przebiegająca nad działką nr 119/21 w takiej formie jak obecnie, istnieje od roku 1974 r., jej odbioru technicznego dokonano 7 sierpnia 1974 r. Wykonawcą był Zakład Budowy Sieci Elektrycznych w W., na podstawie dokumentacji opracowanej przez „E.”

Linia relacji A.- K. została wybudowana w 1974 r. przez Zakład Budowy Sieci Elektrycznych w K. W 1987 r. dokonano jej przebudowy, a końcowy protokół odbioru technicznego sporządzono 19 września 1987 r.; linia na skutek przebudowy nie zmieniła swej trasy.

Opisane urządzenia przesyłowe, przebiegające nad nieruchomością uczestników w następstwie dokonanych na przestrzeni lat przekształceń własnościowych poszczególnych przedsiębiorstw, wchodzi w skład sieci elektroenergetycznej stanowiącej obecnie własność wnioskodawcy. Następstwo prawne wnioskodawcy zostało w toku postępowania wykazane. Składnikiem przedsiębiorstwa E. S.A. w [...] pozostaje oddana jej w użytkowanie wieczyste nieruchomość położona w [...], oznaczona jako działka numer 6/2, dla której Sąd Rejonowy w [...] IX Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr [...], zabudowana urządzeniami przesyłowymi w postaci budynku nastawni i rozdzielni, do których dochodzą wskazane we wniosku urządzenia przesyłowe.

Dokonując oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego, Sąd Rejonowy wskazał na dopuszczalność stwierdzenia nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu. Orzekając, uwzględnił, że wzniesione we wskazanych datach linie przesyłowe zostały włączone w skład przedsiębiorstwa

i są nieprzerwanie eksploatowane oraz, że w okresie od 19 listopada 1980 r. do 31 stycznia 1989 r. nie istniała rozbieżność pomiędzy stanem prawnym nieruchomości a stanem istniejącym na gruncie, w tym, bowiem okresie grunt z posadowionym na nim urządzeniami należał do Skarbu Państwa a przedsiębiorstwem przesyłowym było przedsiębiorstwo państwowe. Stąd też dopiero od 1 lutego 1989 r., z chwilą zniesienia zasady jedności własności państwowej, poprzednik wnioskodawcy mógł posiadać nieruchomość w sposób pozwalający na nabycie służebności. Zasiedzenie mogło, zatem na rzecz poprzednika prawnego wnioskodawcy rozpocząć bieg nie wcześniej niż z dniem 1 lutego 1989 r. jednakże uwzględnić należało, że jeszcze wówczas właścicielem nieruchomości był Skarb Państwa co -do dnia 1 października 1990 r. - wyłączało zasiedzenie nieruchomości skarbowej. Badając czy nastąpił wymagany ustawą dla nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej upływ czasu, Sąd Rejonowy stwierdził, że ta przesłanka została spełniona tylko w odniesieniu do linii relacji A.-R., posadowionej na gruncie w roku 1972, na podstawie decyzji wydanej na podstawie art. 35 i 36 ustawy z 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Wadliwości formalne tej decyzji nie pozwalały uznać jej za tytuł prawny do nieruchomości, ponieważ dla takiego skutku musiałaby być niewadliwa, m.in. musiałaby cechować się wystarczającą konkretnością i szczegółowością, pozwalającą określić, o jaką nieruchomość chodzi, co w sprawie miejsca nie miało. W związku z tym posadowienie urządzeń przesyłowych linii wysokiego napięcia relacji A. – R., z powołaniem się na tę decyzję nie stanowiącą tytułu stanowiło jednak wystarczającą podstawę do przyjęcia istnienia po stronie poprzednika prawnego wnioskodawcy dobrej wiary w chwili obejmowania gruntu w posiadanie. Poprzednik prawny wnioskodawcy, dysponując tą decyzją mógł mieć, bowiem uzasadnione okolicznościami przekonanie, że przysługuje mu prawo, które faktycznie wykonywał. Przyjmując, zatem jako początek biegu terminu zasiedzenia 1 lutego 1989 roku i uwzględniając istniejącą po stronie poprzednika prawnego wnioskodawcy dobrą wiarę, Sąd Rejonowy stwierdził, że termin zasiedzenia służebności upłynął w dniu 1 lutego 2009 roku. W czasie biegu tego terminu nie podjęto żadnych z działań przewidzianych w art. 123 k.c. prowadzących do jego przerwania.

W odniesieniu natomiast do pozostałych linii przebiegających przez działki uczestników postępowania tj. linii relacji A.- C. i relacji A. –K. nie została, w ocenie Sądu Rejonowego, spełniona przesłanka upływu terminu zasiedzenia. W obu tych przypadkach, ze wskazanych wyżej względów, bieg terminu zasiedzenia mógł rozpocząć się 1 lutego 1989 roku, przy czym z uwagi na obalenie domniemania dobrej wiary, powinien wynosić 30 lat. Przedsiębiorca przesyłowy nie miał jakichkolwiek podstaw dla założenia, że faktycznie przysługiwał mu tytuł prawny do ingerencji w nieruchomości poprzedników prawnych uczestników. Same decyzje administracyjne o lokalizacji linii przesyłowej i pozwolenie budowlane, bez uzyskania decyzji wywłaszczeniowej, należało oceniać jako przesłanki objęcia posiadania w złej wierze. Wobec niezrealizowania, zatem przesłanek zasiedzenia służebności gruntowej w odniesieniu do linii relacji A.- C. i A.- K., Sąd oddalił wniosek w tym zakresie.

Apelacje od postanowienia Sądu Rejonowego wnieśli wnioskodawca i uczestniczka B. D.

Postanowieniem z dnia 21czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w [...] oddalił apelację uczestniczki, a z apelacji wnioskodawcy zmienił zaskarżone postanowienie w części oddalającej wniosek w odniesieniu do linii relacji A.- C. i w tym zakresie wniosek uwzględnił, stwierdzając, że poprzednik prawny wnioskodawcy, E. S.A. w [...], z dniem 1 lutego 2009 r. nabyła przez zasiedzenie służebność gruntową o treści analogicznej jak to opisano w postanowieniu Sądu Rejonowego w odniesieniu do linii relacji A.-R.; w pozostałej części apelacja wnioskodawcy została oddalona. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że brak było w sprawie dokumentów, z których wynikałoby, że linia przesyłowa relacji A.- K. posadowiona na nieruchomości rodziców uczestników w roku 1974, została także posadowiona na podstawie dokumentów usprawiedliwiających przekonanie ówczesnego inwestora, że ma tytuł do ingerencji w cudzą własność. Podstawy takiej, w ocenie Sądu, nie mogła stanowić decyzja z dnia 1 grudnia 1972 r. dotycząca linii A. - T. Nie wykazano, bowiem żadnym dodatkowym dowodem, że miała ona związek funkcjonalny z linią A.- K.. Jedynymi natomiast dokumentami dotyczącymi budowy wskazanej linii są: protokół odbioru po przebudowie i decyzja o zatwierdzeniu planu realizacyjnego. Żaden z nich nie

mógł stanowić nawet namiastki tytułu prawnego, pozwalającego na stwierdzenie, że poprzednik prawny wnioskodawcy mógł pozostawać w błędnym przeświadczeniu, iż tytułem takim dysponował. Sąd Okręgowy wskazał, że na możliwość istnienia takiego przeświadczenia w odniesieniu do elementów linii A.- K. nie wskazywały również wnioski opinii biegłego z zakresu energetyki, ani też zeznania świadka A. J. Na podstawie zaofiarowanych dowodów można było jedynie budować ustalenia dotyczące zakresu eksploatacji spornej linii oraz daty jej wybudowania. Z zebranych dowodów wynikało natomiast, że do budowy tej linii przystąpiono bez aprobaty właścicieli nieruchomości objętej wnioskiem o zasiedzenie służebności. Jednocześnie, zakłady energetyczne nie zapewniły sobie żadnego tytułu prawnego do wskazanej nieruchomości. W świetle powyższego, wkroczenie na działki obecnie noszące numery 119/22 i 119/23, należało odczytać, jako bezprawną ingerencję w cudzą własność, co do której nie było podstaw do uznania, iż istniało błędne, ale obiektywnie uzasadnione przekonanie, że poprzednik prawny wnioskodawcy działał zgodnie z prawem. Decyzja o zatwierdzeniu planu realizacyjnego wskazywała jedynie, że poprzednik prawny wnioskodawcy wniósł, a następnie eksploatował urządzenia przesyłowe położone w obrębie działek nr 119/22 i 119/23. Wnioskodawca nie złożył żadnego dokumentu, który mógłby stanowić podstawę założenia, że na skutek usprawiedliwionego błędu mógł zakładać, iż przysługiwało mu wykonywane faktycznie prawo względem nieruchomości, wskazanej jako obciążona. Brak dobrej wiary po stronie poprzednika prawnego wnioskodawcy w chwili objęcia w posiadanie spornej nieruchomości, w zakresie wykonywanej faktycznie na niej od 1974 r. służebności przesyłu, obciążał także jego następców prawnych i przekładał się na brak możliwości stwierdzenia zasiedzenia tak przed 19 listopada 1980 r., jak i po 1 lutego 1989 r. z uwagi na niewystarczający czas posiadania, tu: 30 lat.

Skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego złożył wnioskodawca, zaskarżając postanowienie w części zarówno oddalającej apelację (punkt II postanowienia Sądu Okręgowego), jak i w części uwzględniającej wniosek, to jest co do punktu pierwszego tego postanowienia wskazując, że rozstrzygnięcie to zaskarża „w zakresie w jakim Sąd II Instancji nie ustalił, że zasiedzenie służebności gruntowej w odniesieniu do linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV relacji A.-

C. nastąpiło w dobrej wierze wobec wzniesienia jej na podstawie decyzji administracyjnej z dnia 15 grudnia 1964 r. nr SW.3-37/72/64, wydanej w oparciu o treść art. 35 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości z dnia 12 marca 1958 r.” Opierając skargę kasacyjną na obu podstawach z art. 398³ § 1, w podstawie materialnoprawnej zarzucił naruszenie art. 22 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości z 12 marca 1958 r., art. 172 w związku z art. 292 k.c., art. 6, art. 5 samodzielnie i w związku z art. 7 k.c. W podstawie procesowej skarżący zarzucił naruszenie art. 328 § 2, 231 i art. 232 k.p.c.

We wnioskach kasacyjnych wnioskodawca domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W związku z zaskarżeniem rozstrzygnięcia objętego punktem pierwszym postanowienia Sądu Okręgowego, będącego wynikiem częściowego uwzględnienia apelacji skarżącego, w której domagał się stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej związanej z linią wysokiego napięcia A.- C. albo na rzecz Skarbu Państwa - Zakładu Energetycznego [...] z dniem 1 stycznia 1975 r., albo na rzecz spółki E., z dniem 1 lutego 2009 r., zauważyć należy, że rozstrzygnięcie to, uwzględniające wniosek również co daty i podmiotu nabywającego własność, pozostaje w zgodzie z wnioskiem apelacji, a ten w zgodzie ze stanowiskiem skarżącego prezentowanym w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji.

Jeżeli dochodzi do zaskarżenia skargą kasacyjną zgodnego z żądaniem rozstrzygnięcia, ocenie podlega istnienie tzw. *gravamen*, a jego brak prowadzi do odrzucenia skargi kasacyjnej. Dopuszczalność bowiem skargi kasacyjnej, podobnie jak i innych środków zaskarżenia, uzależniona jest od wykazania przez skarżącego interesu prawnego w zaskarżeniu, który uwarunkowany jest wykazaniem pokrzywdzenia kwestionowanym orzeczeniem. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III CZP 88/13 mającej moc zasady prawnej (OSNC z 2014 r., nr 11, poz. 108) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, który należy podzielić, że pokrzywdzenie orzeczeniem (*gravamen*) jest przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, chyba że interes publiczny

wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka. Pokrzywdzenie uzasadniające przypisanie istnienia interesu w zaskarżeniu orzeczenia polega na niekorzystnej dla strony różnicy między zgłoszonym przez nią żądaniem a treścią rozstrzygnięcia. Przesłanka *gravaminis* pozwala przyjąć, że w części, w której orzeczenie jest korzystne dla skarżącego, skarga kasacyjna jest wyłączona, ze względu na brak pokrzywdzenia. Badanie złożonej przez wnioskodawcę skargi kasacyjnej w aspekcie istnienia *gravamen* nie wskazuje na jego pokrzywdzenie w części, w jakiej Sąd Okręgowy uwzględnił wniosek. Jeżeli jego pokrzywdzenie miałoby wyrażać się w tym, że stwierdzono zasiedzenie w innej dacie niż wskazywana alternatywnie, to rzeczą skarżącego było wykazanie istnienia jego pokrzywdzenia kwestionowanym rozstrzygnięciem, co w skardze kasacyjnej nie nastąpiło. Dodatkowo zauważa się, że przytoczone powyżej, *in extenso*, sformułowanie zakresu zaskarżenia wskazuje raczej na zakwestionowanie uzasadnienia rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji w zakresie jego ustaleń odnoszących się do podstawy wejścia na grunt w celu wzniesienia urządzeń przesyłowych. Nie budzi wątpliwości, że od uzasadnienia nie przysługuje żaden środek zaskarżenia w tym i skarga kasacyjna. W tym stanie rzeczy skarga kasacyjna w części dotyczącej rozstrzygnięcia objętego punktem pierwszym zaskarżonego postanowienia, podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna (art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.).

Badając zasadność zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego, a więc art. 328 § 2, art. 231 i art. 232 k.p.c. stwierdzić należy, że są nietrafne.

Dopuszczalność formułowania zarzutu kasacyjnego naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. (przy jednoczesnym obowiązku skarżącego wskazania: „w związku z art. 391 § 1 k.p.c.”, czego w skardze kasacyjnej brak) była już wielokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który wskazywał, że zarzut ten może wypełniać podstawę kasacyjną przewidzianą w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., jednakże, jak akcentował Sąd Najwyższy, chodzić może o sytuacje wyjątkowe, gdy skutek uchybienia warunkom określonym w powołanym przepisie, orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej, w szczególności ma to miejsce wówczas, gdy uzasadnienie nie ma wszystkich koniecznych elementów, bądź zawiera takie braki, które kontrolę kasacyjną uniemożliwiają (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83, z dnia 26 listopada 1999 r.,

III CKN 460/98, OSNC 2000, nr 5, poz. 100, z dnia 9 marca 2006 r., I CSK 147/05, nie publ., z dnia 16 stycznia 2006 r., V CK 405/04, nie publ., z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, nie publ., z dnia 21 marca 2007 r., I CSK 458/06, nie publ.). Podkreślić przy tym trzeba, że skuteczność takiej podstawy kasacyjnej pozostaje w bezpośrednim związku z podstawą naruszenia prawa materialnego. Jeżeli bowiem mamy do czynienia z niedostatecznie ustalonym stanem faktycznym, prawidłowa subsumcja norm prawnych nie jest możliwa (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2003 r., V CKN 1825/00 oraz z dnia 10 marca 2011 r., II PK 241/10). Podobnie, o prawidłowym zastosowaniu prawa materialnego można mówić dopiero wówczas, gdy ustalenia stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku pozwalają na taką ocenę. W rozpoznawanej sprawie nie ma podstaw do przyjęcia, że sposób umotywowania przez Sąd drugiej instancji rozstrzygnięcia sytuuje to uzasadnienie w tej wyjątkowej kategorii wadliwych uzasadnień, która ten procesowy zarzut kasacyjny czyni uzasadnionym. Analiza uzasadnienia zaskarżonego postanowienia prowadzi do wniosku, że spełnia ono podstawowe wymagania stawiane uzasadnieniu sądu odwoławczego, jakie obowiązują w systemie apelacji pełnej, co umożliwia kontrolę kasacyjną.

Rozważając zasadność pozostałych zarzutów procesowych a także zarzutów naruszenia prawa materialnego, przypomnieć w tym miejscu należy, że Sąd Najwyższy, rozstrzygając o skardze, jest, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kwestionowania wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny. Takie ograniczenie, w odniesieniu do zarzutów procesowych, oznacza eliminację tych zarzutów, które bezpośrednio dotyczą podstawy faktycznej wyrokowania. Możliwe jest natomiast powoływanie się na takie naruszenie przepisów postępowania, których ostateczną konsekwencją jest błędne ustalenie stanu faktycznego, a które nie należą do

kategorii błędnej oceny dowodów, ani też błędnego wnioskowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2008 r. I CSK 83/08 – nie publ.). Za niedopuszczalne w związku z tym uznaje się zarzuty dotyczące naruszenia tych przepisów, które regulują ustalenie faktów bezdowodowo (art. 228 – 231 k.p.c.) oraz przepisów o ustalaniu faktów dowodowo (art. 233 § 1 k.p.c. – por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2006 r., II CSK 136/05, nie publ., z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, nie publ.; z dnia 26 maja 2006 r., V CSK 97/06, nie publ.). W związku z tym, poza rozważaniami Sądu Najwyższego musi pozostać zarzut skarżącego naruszenia art. 231 k.p.c.

W niedopuszczalnej kategorii zarzutów procesowych, o jakiej była mowa wyżej, nie mieści się postawiony Sądowi drugiej instancji zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. (przy jednoczesnym obowiązku wskazania: „w związku z art. 391 § 1 k.p.c.”, czego skarżący w skardze kasacyjnej nie uczynił), przy czym skarżący wskazuje, że sąd naruszył ten przepis przez zaniechanie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu energetyki z urzędu. Brak jest podstaw do uznania tego zarzutu za trafny. Nie budzi wątpliwości, że art. 232 zd. 2 k.p.c. stanowi wyjątek od zasady kontrydiktoryjności, dopuszczenie więc przez sąd dowodu z urzędu może nastąpić jedynie wtedy, gdy nie ma innej możliwości doprowadzenia do właściwego rozstrzygnięcia sprawy. Jest to prawo sądu, a nie obowiązek i skorzystanie z tego uprawnienia uzależnione jest od oglądu całości danej sprawy, natomiast nie może być wynikiem niekorzystania ze środków procesowych przez stronę, zwłaszcza reprezentowaną przez zawodowego pełnomocnika. Zwrócić należy uwagę, że Sąd pierwszej instancji dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu energetyki i treść tej opinii nie uzasadniała przyjęcia, że linia energetyczna relacji A. – K. została wybudowana w związku czy też przy wykorzystaniu decyzji administracyjnej z 1 grudnia 1972 r. wydanej na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. Sąd drugiej instancji analizując zarzuty apelacji stanowczo stwierdził, że dokumentację dotyczącą linii A.- T., do której skarżący odwołuje się w skardze kasacyjnej, należało, na podstawie tej opinii przyporządkować do linii dotyczącej linii A.- C.. Ta linia była bowiem składową bardziej rozległego projektu budowy linii A. - T. Twierdzenie zatem w skardze kasacyjnej, że dokumentacja, w tym decyzja administracyjna wydana w trybie art. 35 powołanej ustawy, co do której

to decyzji Sąd ustalił, że dotyczyła linii A.- C., w istocie dotyczyła linii A.- K. (wcześniej T.), nie tylko nie pozostaje w logicznym związku z zarzutem naruszenia art. 232 zd. 2 k.p.c., co czyni ten zarzut pozbawionym doniosłości, ale też twierdzenie takie wprost stanowi zanegowanie ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy. To zanegowanie w skardze kasacyjnej przybrało przy tym postać twierdzenia, że doszło do naruszenia wskazanych w skardze przepisów prawa materialnego. Zarzuty te Sąd Najwyższy ocenia jako pozorne, w rzeczywistości bowiem skarżący zmierza do podważenia niekorzystnych dla siebie ustaleń faktycznych; zarzuty takie, jako zmierzające do obejścia art. 398¹³ § 2 k.p.c., o czym była mowa wyżej, są niedopuszczalne. Sąd Okręgowy stanowczo ustalił, że wnioskodawca wskazywaną przez siebie decyzję administracyjną z 1 grudnia 1972 r. nietrafnie wiązał z linią A.- K., tymczasem w odniesieniu do tej linii jedynymi złożonymi przez wnioskodawcę dokumentami były protokół odbioru po przebudowie i decyzja o zatwierdzeniu planu realizacyjnego i decyzja z 1972 r. ze wskazaną linią nie miała związku. Kwestionowanie, zatem w skardze, że decyzja znajdująca się w aktach sprawy tej linii dotyczy, jest w istocie podważaniem ustaleń faktycznych dokonanych na podstawie oceny dowodów. Zarzuty zatem naruszenia art. 172 § 2 w związku z art. 292 k.c., art. 7 k.c. przez błędne zastosowanie polegające na przyjęciu złej wiary i w związku z tym braku upływu terminu lat 30 dla przyjęcia zasiedzenia, są oczywiście nietrafne. Zostały bowiem oparte na twierdzeniu, odmiennym niż wyżej przytoczone - wiążącym Sąd Najwyższy - ustalenie Sądu, mianowicie na twierdzeniu, że dla linii A.- K. wydano w dniu 1 grudnia 1972 r. decyzję administracyjną w trybie art. 35 ustawy z 12 marca 1958 r. a decyzja ta, stanowiąca podstawę dla wejścia na grunt, wobec swej wadliwości formalnej nie stanowiła tytułu prawnego ale pozwalała przyjąć dobrą wiarę posiadacza służebności.

Zarzut naruszenia art. 5 k.c., przez błędną wykładnię, jest niezrozumiały.

Z przedstawionych przyczyn skarga kasacyjna we wskazanym wyżej zakresie podlegała oddaleniu (art. 398¹⁴ k.p.c.).

aj